

Dekalog dla Polski w 100-lecie odzyskania niepodległości

W 2018 r. obchodzimy 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości; jubileusz o tak doniosłym znaczeniu skłaniać powinien do pogłębionej refleksji. Chcemy nie tylko sięgnąć do dziedzictwa minionego wieku, ale w oparciu o doświadczenia historyczne zdiagnozować teraźniejszość oraz zastanowić się nad najważniejszymi wyzwaniami i zadaniami na przyszłość. W naszych rozważaniach obok klasycznych dziedzin nauki przyjąć chcemy perspektywę szczególną: Katolicką Naukę Społeczną, co uzasadnia istotna rola Kościoła w naszych dziejach.

Temu właśnie służy projekt „**Polonia Restituta. Dekalog dla Polski w 100-lecie odzyskania niepodległości**”, w którego realizację włącza się Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego wraz z Radą do spraw Społecznych Konferencji Episkopatu Polski.

Główne założenia projektu

Projekt składa się z cyklu 10 ogólnopolskich naukowych konferencji tematycznych, organizowanych w najważniejszych ośrodkach akademickich Polski i podejmujących kluczowe dla społeczeństwa zagadnienia z zakresu szeroko rozumianego życia publicznego, gospodarczego, politycznego, społecznego i kulturalnego: (1) rodzina, (2) praca, przedsiębiorczość i społeczna gospodarka rynkowa, (3) obywatelskość i patriotyzm, (4) wolność, suwerenność i praworządność, (5) ekologia, solidarność społeczna i zrównoważony rozwój (6) godność i sprawiedliwość społeczna, (7) Europa i pojednanie, (8) kultura i tożsamość, (9) państwo – Kościół, (10) osoba ludzka i jej prawa.

Zwieńczeniem powyższych dziesięciu konferencji będzie międzynarodowy Kongres w Krakowie, podejmujący problematykę sumienia i odpowiedzialności w życiu publicznym (kwiecień 2019 r.)

Organizatorzy

Pomysłodawcą jest Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, które wraz z Radą do spraw Społecznych Konferencji Episkopatu Polski zarazem stało się współorganizatorem projektu. Koordynatorem merytorycznym jest Akademia Ignatianum w Krakowie. Do realizacji zaproszono czołowe ośrodki akademickie Polski, które dydaktycznie, naukowo czy badawczo zajmują się m.in. Katolicką Nauką Społeczną.

Patronat i Komitet Honorowy

Honorowy Patronat nad obchodami 100-lecia odzyskania niepodległości w ramach projektu „**Polonia Restituta. Dekalog dla Polski w 100-lecie odzyskania niepodległości**” objął Prezydent RP Andrzej Duda.

W skład Komitetu Honorowego projektu weszli:

- **Marszałek Sejmu**
Marek Kuchciński
- **Marszałek Senatu**
Stanisław Karczewski

- **Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego**
Jarosław Gowin
- **Prymas Polski**
abp Wojciech Polak
- **Przewodniczący Rady do spraw Społecznych Konferencji Episkopatu Polski**
abp Józef Kupny
- **Prezydium Konferencji Episkopatu Polski:**
abp Stanisław Gądecki, abp Marek Jędraszewski, bp Artur G. Miziński

Cel i przesłanie

Celem organizowanych konferencji będzie ożywienie i pogłębienie merytorycznej dyskusji o najważniejszych obszarach funkcjonowania naszego państwa i społeczeństwa w latach minionych i przyszłych. Pragniemy wnieść znaczący wkład w propagowanie istotnych zasad i wartości życia społecznego – nie tylko świętować i wspominać wielką historię, ale wypracować również konstruktywne koncepcje z myślą o nadchodzących dekadach.

Zaproszenie do udziału w projekcie kierujemy zwłaszcza do uczonych, studentów, do środowisk rządowych, samorządowych i organizacji pozarządowych, do ludzi kultury, polityki i przedsiębiorczości, a także do osób zajmujących się edukacją.

Wymiar naukowo-badawczy

10 tematycznych konferencji naukowych i międzynarodowy Kongres będą stanowić przegląd diagnoz, ocen i propozycji, wywodzących się z obszaru nauk zajmujących się relacjami społecznymi, państwem czy polityką. Szczególną uwagę zwrócimy na Katolicką Naukę Społeczną, a także rolę i miejsce nauczania społecznego Kościoła w rozwoju państwowości, społeczeństwa obywatelskiego, tożsamości i kultury w Polsce. Podjęta zostanie próba zbadania wpływu wspomnianego nauczania na procesy niepodległościowe i funkcjonowanie państwa w pierwszym dwudziestolecu suwerenności, na postawy w latach wojny i okupacji oraz czasach reżimu komunistycznego. Dyskusji poddana zostanie m.in. zasadność utożsamiania niektórych z kierunków działania „Solidarności” z KNS oraz ocena oddziaływania KNS na procesy państwowe i społeczne po 1989 r.

Powyższe spojrzenie historyczne skłaniać będzie do analizy społecznego oblicza Polski tu i teraz, co jest przedmiotem zainteresowania różnych nauk w ujęciu teoretycznym i praktycznym (socjologia, ekonomia, prawo, polityka inne). Można więc zakładać, że kolejne bloki tematyczne projektu zyskają dwójką funkcję – (1) opisu i oceny przeszłości oraz (2) wynikającej z niej wizji dalszego rozwoju nauk społecznych w Polsce i ich wykorzystania w formułowaniu celów i kierunków działania państwa i społeczeństwa.

Jednym z celów projektu jest przywrócenie naukom społecznym należnej im, wysokiej pozycji w polskim życiu akademickim i naukowo-badawczym, co zbiega się z formułowanymi często postulatami sprzęgnięcia nauki z praktyką. Izolacja między nauką działalnością badawczą i formułowanymi w jej wyniku teoriami oraz odkrywanymi mechanizmami a codzienną praktyką życia politycznego, gospodarczego, kulturalnego itd. rodzić może u akademików poczucie frustracji

prowadzące do skostnienia inicjatyw dydaktycznych i badawczych, natomiast np. w świecie polityki – do braku skutecznych i nowoczesnych instrumentów diagnozowania i oddziaływania na rzeczywistość.

W świetle powyższego projekt **„Polonia Restituta. Dekalog dla Polski w 100-lecie odzyskania niepodległości”** podejmuje z jednej strony pogłębioną refleksję inspirowaną wielkim jubileuszem, z drugiej zaś wychodzi naprzeciw palącym potrzebom, jakie wyłaniają się z analizy procesów społecznych we współczesnym świecie. Równocześnie stanowi on okazję zarówno do przywrócenia naukom społecznym należytej im pozycji, jak i do polepszenia transferu wyników badań tych nauk oraz ich możliwych wdrożeń w różnych sektorach życia polskiego społeczeństwa i państwa.

Do tej pory odbyły się dwie konferencje cyklu

I Konferencja – Rodzina (UKSW, 12.03.2018)

Stulecie odzyskania przez Polskę niepodległości na nowo stawia nas, Polaków, przed koniecznością zdefiniowania najważniejszych wartości kierujących naszym narodem. Mijający wiek, wiek odrodzonego państwa polskiego, przyniósł wiele zmian ustrojowych, technologicznych i światopoglądowych. Zmianie nie uległy jednak wartości moralne płynące z tradycji chrześcijańskiej, będącej podstawą kształtowania tożsamości narodowej od 966 roku. Od początku, liczącej ponad dziesięć wieków, polskiej państwowości rodzina, jako podstawowa komórka społeczna, stanowi fundament zarówno narodu, społeczeństwa i państwa, jak i chrześcijańskich oraz niechrześcijańskich wspólnot religijnych naszego kraju. Rodzina jest podstawowym przekąźnikiem wiedzy o świecie, naszych tradycjach i wartościach, a także obowiązujących normach i przyjętych wzorcach zachowań.

Odzyskanie przez Polskę niepodległości prawdopodobnie nie byłoby możliwe bez zaangażowania rodzin w pielęgnowanie polskiej kultury i tożsamości, naszych tradycji i zwyczajów, a także wartości i postaw patriotycznych, wolnościowych i religijnych oraz wychowywanie w tym duchu kolejnych pokoleń Polaków. Obowiązkiem odrodzonego Państwa i Kościoła jest troska o rodzinę, jako jeden z filarów naszego dobra wspólnego, szczególnie w dobie kryzysu wzorców i autorytetów.

Rodzina widziana w szerokim spektrum jej współczesnych polskich form organizowania się i ich przemian, uwarunkowań społecznych, kulturowych i ekonomicznych, wyzwań i zagrożeń, z którymi przychodzi się jej mierzyć oraz jej funkcji i ról tak w stosunku do konstytuujących ją osób jak i społeczeństwa, które współtworzy, stanowi inspirację tej Konferencji do podjęcia debaty na temat: możliwych dróg rozwoju współczesnej polskiej rodziny, dzisiejszego kształtu właściwego jej dobra wspólnego oraz jakości życia, a także jej miejsca i funkcji w państwie i społeczeństwie.

II Konferencja – Praca – Przedsiębiorczość – Społeczna Gospodarka Rynkowa (Akademia Ignatianum w Krakowie przy udziale Politechniki Łódzkiej, 16.04.2018)

Zgodnie z Artykułem 20 Konstytucji RP z 1997 r.: „Społeczna gospodarka rynkowa oparta na wolności działalności gospodarczej, własności prywatnej oraz solidarności, dialogu i współpracy partnerów społecznych stanowi podstawę ustroju gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej”. Tak rozumiane fundamenty ładu gospodarczego budowane zarówno na podstawach ekonomicznych jak i na gruncie społeczno-etycznym i społeczno-psychologicznym posiadają fundamentalnie ważne znaczenie dla rozwoju kraju, a ostatecznie, dla realizacji pożądanego przez nas wszystkich wzrostu naszego dobrobytu tak w jego wymiarze materialnym jak i duchowym.

Motorem w ten sposób artykułowanej społecznej gospodarki rynkowej jest wielorako konkretyzowana przedsiębiorczość, narzędziem – praca, zaś celem wspomniany dobrobyt stanowiący dobro istotnie

ważne zarówno dla obywateli naszego Kraju, jak i dla wszystkich instytucji naszej wspólnoty państwowej.

Mając powyższe na uwadze, zagadnienia dotyczące pracy i jej słusznego wynagrodzenia, przedsiębiorczości i społecznej gospodarki rynkowej, a także dobrobytu, rozwoju i wolnego rynku, staną się inspiracją do interdyscyplinarnych rozważań teoretyków i praktyków na temat pożądaných kierunków rozwoju przedsiębiorczości Polek i Polaków oraz instytucji polskiego sektora gospodarczego. Zarazem staną się one również inspiracją do namysłu nad dobrem wspólnym i jakością życia polskiego społeczeństwa, rozważanymi w optyce zagadnień stanowiących przedmiot tej konferencji, a także nad nowoczesnymi postaciami patriotyzmu w ich przedsiębiorczych i ekonomicznych formach wyrazu.

Kolejne konferencje:

III Obywatelskość i patriotyzm – Katowice, 14 maja 2018

IV Wolność, suwerenność i praworządność – Gdańsk, 18 czerwca 2018

V Ekologia, solidarność społeczna i zrównoważony rozwój, wrzesień 2018

VI Godność i sprawiedliwość społeczna, październik 2018

VII Europa i pojednanie, listopad 2018

VIII Kultura i tożsamość, grudzień 2018

IX Państwo – Kościół, styczeń 2019

X Osoba ludzka i jej prawa, luty 2019